

Kies voor aardrijkskunde!

Waarom zouden leerlingen voor aardrijkskunde kiezen? Welke argumenten kunnen docenten aardrijkskunde gebruiken bij de schoolleiding als het de positie van hun vak betreft? En hoe kunnen we bij de politiek het beste de relevantie van het vak aantonen? Deze vragen krijgt het KNAG met regelmaat. Reden genoeg om, zonder te pretenderen volledig te zijn, de mogelijke argumenten op een rij te zetten. 'Kies voor aardrijkskunde!' is daarvan het resultaat. Aanvullingen en opmerkingen naar info@knag.nl zijn van harte welkom!

Waarom zouden leerlingen voor aardrijkskunde kiezen?

HET VAK VAN DE TOEKOMST

- **Aardrijkskunde gaat over het nu en de toekomst** van onze omgeving, ons land, ons continent en onze wereld. En de toekomst betreft natuurlijk vooral de toekomst van leerlingen zelf.
- **Aardrijkskunde gaat over de relatie mens en natuur op onze planeet, van wereldschaal tot bij je om de hoek.** Aardrijkskunde stelt de wisselwerking van de mens en natuurlijke omgeving centraal en is daarin uniek. Met een groeiende wereldbevolking en toenemende schaarste van bestaansbronnen neemt de druk op de ruimte en de druk op de kwaliteit van leven toe. Aardrijkskundige kennis gaat over een **duurzame leefomgeving**, dichtbij en veraf, in een wereld waarin steeds meer alles met alles samenhangt. Aardrijkskunde helpt leerlingen zicht te krijgen op die wereld.
- **Aardrijkskunde leert je complexe situaties te overzien.** Bij aardrijkskunde zoom je in en uit, leer je denken vanuit verschillende invalshoeken en het geheel.
- **Aardrijkskunde helpt om de grote vraagstukken van deze tijd te begrijpen en mogelijke oplossingen aan te dragen.** Tot deze vraagstukken behoren bijvoorbeeld het voedselvraagstuk, het energievraagstuk en het klimaatvraagstuk.
- **Aardrijkskunde opent je wereld.** Bij aardrijkskunde maak je kennis met andere gebieden en culturen. We krijgen steeds meer te maken met andere delen van de wereld. Hierdoor wordt kennis van andere gebieden en culturen van steeds groter belang.
- **Bedrijven en individuen kunnen niet internationaal opereren zonder geografische kennis.** In een wereld waarin mensen en landen steeds meer met elkaar verbonden zijn, zijn kennis en inzicht in zowel *mondiale ontwikkelingen als ontwikkelingen in specifieke gebieden* als China, India, de VS, Rusland, Brazilië, de EU en ons eigen land essentieel om Nederland ook in de toekomst een toonaangevende kenniseconomie te laten zijn. Aardrijkskunde is het schoolvak dat hier aandacht aan besteedt.

NIET ALLEEN LEREN MAAR OOK DOEN

- **Aardrijkskunde is een 'buitenvak'**, je gaat eropuit om buiten onderzoek te doen in de vorm van veldwerk. Aardrijkskunde is ook bij uitstek een vak met excursies.
- **Aardrijkskunde is een spannend vak, het gaat over de echte wereld en biedt waardevolle bagage voor je hele leven.** Bagage die je gebruikt als je op reis gaat of mensen uit andere culturen ontmoet en bagage die je straks goed kunt gebruiken in je werk.
- **Bij aardrijkskunde leer je werken met Geo-ICT toepassingen als Google Earth, TomTom, GIS en Remote Sensing.** Geotechnologie en geo-informatie is wereldwijd een van de sterkste groeisectoren. Door deze 'geo-revolutie' is er veel behoefte aan specifieke geo-kennis en vaardigheden.

EEN INTERESSANT VAK DAT VEEL MOGELIJKHEDEN BIEDT

- **Aardrijkskunde is het enige vak dat echt een brugfunctie tussen gamma en bèta kan vervullen**, omdat het de relatie tussen de samenleving en de natuurlijke omgeving centraal stelt. De natuurkundige en maatschappelijke elementen komen in het eigentijdse havo/vwo en het vernieuwde vmbo examenprogramma nadrukkelijk en in een evenwichtige verdeling aan de orde. Aardrijkskunde sluit met thema's als energie, grondstoffen, water, vulkanisme en klimaat uitstekend aan op andere bètavakken en met thema's als globalisering, verstedelijking, geopolitiek en leefbaarheid op andere maatschappijvakken. Aardrijkskunde maakt bèta toegankelijker voor gammaleerlingen en andersom. Voor leerlingen is aardrijkskunde het perfecte vak waar alles samenkomt.
- **Aardrijkskunde heeft zowel op het vmbo (ook voor kader- en basisleerlingen) als havo en vwo een zeer aantrekkelijk programma.** Het gaat om thema's en gebieden die dagelijks in de actualiteit zijn.
- **Aardrijkskunde sluit van alle schoolvakken het beste aan op de topsectoren.** Denk aan de vakgebieden waar we in Nederland goed in zijn: water, energie, agrofood en logistiek. In deze sectoren zal Nederland in de toekomst veel mensen nodig hebben.
- **Aardrijkskunde sluit aan bij vervolgstudies:**
 - + Aardrijkskunde sluit aan op een breed palet aan beroepssectoren, zoals landbouw, de watersector, de energiesector, Geo-ICT, internationale handel, toerisme, recreatie, stedenbouwkunde, verkeer en transport, openbaar bestuur, beleid.
 - + Er is een directe link tussen aardrijkskunde en tal van studies als sociale geografie, fysische geografie, geologie, future planet studies, agrarische studies, 'bodem, water en atmosfeer', 'aarde en economie', 'geo-media en design', Geo-ICT, internationale economie, ontwikkelingsstudies, antropologie, planologie en toeristische opleidingen.
 - + Aardrijkskunde is een breed en algemeen vormend kennisvak en daarmee in tegenstelling tot veel andere vakken geen voorportaal voor slechts een of enkele vervolgstudies. Met aardrijkskunde kun je juist veel kanten op. Het bereidt voor op zowel gammastudies als bètastudies of combinaties daarvan.
 - + Als argument om aardrijkskunde niet te kiezen wordt vaak ingebracht dat het niet verplicht is voor vervolgstudies. Dit heeft te maken met de brede opzet van het vak aardrijkskunde. Andere vakken met overigens een veel minder brede opzet zoals M&O, filosofie, maatschappijwetenschappen, O&O, geschiedenis en economie zijn ook niet of nauwelijks verplicht voor vervolgstudies.

Waarom zou de schoolleiding kiezen voor aardrijkskunde?

De argumenten die genoemd zijn bij de vraag waarom leerlingen zouden kiezen voor aardrijkskunde zijn ook te gebruiken richting schoolleiding. Daarnaast zijn de volgende argumenten te gebruiken:

- **Aardrijkskunde past in alle profielen**, het is breed en algemeen vormend en verbindt vakken.
- **Aardrijkskunde** laat de wereld zien en leert leerlingen die wereld beter begrijpen. Aardrijkskunde belicht vraagstukken van verschillende kanten, geeft overzicht en nuance.
- **Aardrijkskunde is een belangrijk vak voor het aanleren van en het oefenen in taal- en rekenvaardigheid**, zie bijvoorbeeld ook www.rekenenmetaardrijkskunde.nl of de Hulpkaart Toetsen.

Hoe kan de schoolleiding kiezen voor aardrijkskunde?

- **Aardrijkskunde verplicht stellen in het profiel EM.** Aardrijkskunde was in de Tweede Fase ook een verplicht vak in dit profiel. Het profiel EM is nadrukkelijk bedoeld als een economisch en maatschappelijk profiel. Kiest een leerling daar alleen economie en M&O dan is er slechts sprake van een beperkte maatschappelijke component. Juist aardrijkskunde slaat de brug tussen mens, economie en maatschappij.
- **Aardrijkskunde opnemen als profielkeuzevak of verplicht stellen bij het profiel NG.** Aardrijkskunde kan door middel van een toegankelijke bètacomponent (de fysische geografie) en een algemeen verbredende gamma-component (de sociale geografie) juist het verschil maken tussen NT en NG. Voor een duidelijke profilering is het logisch dat in NT natuurkunde en scheikunde en in NG aardrijkskunde en biologie verplicht zijn. Dit kan een leerling altijd nog aanvullen met natuurkunde en scheikunde.
- **Aardrijkskunde als profielkeuzevak aanbieden in het profiel CM of daarin verplicht stellen.** Aardrijkskunde is een talig vak met aandacht voor cultuur en cultuurgebieden. Bij aardrijkskunde krijgen de leerlingen in dit profiel ook enige oefening in het werken met getallen vooral daar waar het gaat om verbanden en verhoudingen.
- **Aardrijkskunde als keuzevak aanbieden in het profiel NT.** Aardrijkskunde is een van de exacte vakken en dient daarom te worden aangeboden in een exact profiel. Niet toevallig maakt aardrijkskunde deel uit van de Olympiades voor de bètavakken. Er bestaan veel dwarsverbanden tussen de steeds meer aanwezige Geo-ICT bij aardrijkskunde en componenten van de andere exacte vakken. Aardrijkskunde biedt bovendien voor veel leerlingen een begrijpbare context voor abstracte kennis, zoals bij meteorologie, oceanografie, platentektoniek, landschapsvorming, energiewinning, bodem-, water en luchtkwaliteit.